

Ельвіра ЖНАКІНА

ІННОВАЦІЙНІ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ФАКТОРИ КТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначено, що за умов нестабільного швидко змінюваного середовища та загострення конкуренції, ключовими чинниками успіху стають організаційно-управлінські інновації, зокрема розробка відповідного механізму комплексних стратегій інноваційного розвитку та їх впровадження. Як система взаємопов'язаних інституцій національна інноваційна система утворює основу, яка об'єднує суспільство для здійснення узгоджених заходів, що впливають на розвиток країни інноваційним шляхом і забезпечують гідне місце української економіки в світовому розподілі праці.

Сучасна економіка характеризується динамічністю і нестабільністю процесів, що відбуваються на ринку. Економіка України і країн, що стали на шлях ринкових перетворень, характеризується високим рівнем нестабільності, яка пов'язана з постійною зміною не тільки обсягів, але і напрямку розвитку. В таких умовах суб'єкти господарювання повинні постійно адаптуватися до змін, що відбуваються. Одним із ефективних методів адаптації, що дозволяє динамічно приводити до відповідності внутрішні можливості розвитку і зовнішні фактори впливу, є інновації, ефективне управління якими значною мірою обумовлено впливом державних механізмів регулювання інноваційного розвитку промислових регіонів.

Проблемам інноваційної діяльності, її окремим аспектам, присвячені праці багатьох зарубіжних та вітчизняних учених. У першу чергу необхідно зазначити роботи Амоші О.І., Амітана В.Н., Амосова О.Ю., Бланка І.А., Бубенка П.Т., Бутнік-Сіверського О.Б., Гальчинського А.С., Геєця В.М., Гончарової Н.П., Дорофійенка В.В., Ілляшенка С.М, Мерзляк А.В., Оберемчука В.Ф., Підпригори О.А., Пересади А.А., Поважного С.Ф., Чумаченка М.Г. та інших.

Переважна більшість досліджень з цього питання орієнтується на виробничу концепцію інноваційного розвитку, в якій акцент робиться передусім на продуктивні та технологічні інноваціях. За умов нестабільного швидко змінюваного середовища та загострення конкуренції, ключовими чинниками успіху стають не тільки виробничі нововведення, а й організаційно-управлінські інновації, зокрема розробка відповідного механізму комплексних стратегій інноваційного розвитку та їх впровадження.

Світовою практикою напрацьовано три типи стратегій інноваційного розвитку:

– стратегія перенесення, що полягає у використанні зарубіжного науково-технічного потенціалу і перенесенні його досягнень на терени власної економіки;

– стратегія запозичення, сутність якої полягає в освоєнні виробництва високотехнологічної продукції, що вже вироблялася в інших країнах, шляхом використання власної дешевої робочої сили та існуючого науково-технічного потенціалу;

– стратегія нарощування, при якій використовується власний науково-технічний потенціал, залучаються іноземні вчені й конструктори, досягається інтеграція фундаментальної та прикладної науки.

Для України перші два підходи менш прийнятні. Для реалізації цих стратегій потрібні значні фінансові ресурси на купівлю ліцензій, які на даному етапі розвитку відсутні. Водночас стратегії перенесення та запозичення несуть загрози, пов'язані з тим, що шляхом трансферу до країни надходять морально застарілі технології.

Зазначені типи стратегій прийнятні лише по відношенню до таких сфер діяльності, де відсутні наукові надбання, але є висококваліфікований виробничий потенціал, що дозволить створити спільні підприємства з поступовим нарощуванням експорту високотехнологічної продукції.

Домінуючим для України повинен стати останній шлях розвитку, що ґрунтується на використанні стратегії нарощування інноваційного потенціалу на задалегідь визначених державою пріоритетних напрямках науково-технічного прогресу. У зв'язку з цим вітчизняна наука має бути визнана вищим національним пріоритетом, ресурсне забезпечення якого слід здійснювати першочергово.

Інноваційна стратегія має бути спрямована на сприяння реалізації вже існуючих конкурентних переваг України [1]:

- значного науково-технологічного потенціалу, висококваліфікованих кадрів, об'єктів інтелектуальної власності;
- високого рівня вищої освіти;
- технологічного потенціалу оборонно-промислової та авіакосмічної сфер і суміжних з ними галузей;
- резервів виробничих потужностей по випуску масової дешевої, але якісної продукції, що здатна знайти збут на внутрішньому ринку, а також на ринках зарубіжних країн;
- природних ресурсів, розвиненої мінерально-сировинної бази і транспортної інфраструктури;
- забезпечення спрямування інноваційної політики на реалізацію проектів, які забезпечували б зниження загального рівня витрат в економіці та розвиток інфраструктури і, таким чином, поліпшували б фінансовий стан підприємств, сприяли підвищенню платоспроможного попиту на інновації та подальшій активізації інноваційної діяльності, зокрема, в галузях енергетики й транспорту.

Недостатні обсяги ресурсів державного бюджету не дозволяють очікувати належного централізованого фінансування потреб науково-технологічного розвитку у повному обсязі та обумовлюють потребу забезпечення якомога більш цільового та ефективного використання всього комплексу наявних коштів. Тому інноваційний розвиток України має передбачати цілеспрямоване сприяння здійсненню всього комплексу нововведень: у розвитку продуктів у сфері матеріального та інтелектуального виробництва; у впровадженні засобів виробництва; у використанні сировини, матеріалів та комплектуючих у виробництві; в освоєнні ринків збуту продукції національного виробництва; впровадженні організаційних та інституційних форм функціонування національної економічної, наукової, соціально-культурної, інформаційної та інших сфер; поширенні виробничої, фінансової, споживчої, соціальної, інформаційної інфраструктури.

Концепція, що базується на системному розумінні інноваційного процесу та враховує нелінійні зв'язки між суб'єктами в процесі здійснення інновацій, зародилася в лоні неінституційного напрямку економічної теорії в кінці 1980-х років. Саме в роботах Б. Лундвала, К. Фрімана та Р. Нельсона було закладено теоретичні основи концепції національних інноваційних систем (НІС) [2, с.678]. Прихильники концепції НІС виходять з того, що інновації та технологічний розвиток є результатом складної системи взаємозв'язків між суб'єктами НІС – підприємствами, університетами та державними науково-дослідними інститутами. Залежно від ефективності функціонування НІС визначається конкурентоспроможність країни.

В Україні, згідно з проектом розпорядження «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи та затвердження плану заходів щодо її реалізації», НІС – це сукупність фізичних та юридичних осіб у межах національних кордонів, які об'єднані у комплекси інститутів правового, фінансового та соціального характеру, діяльність яких спрямована на сприяння ефективного створення і розповсюдження, в тому числі комерційної реалізації та використання нових знань і технологій [8].

Під НІС мається на увазі сукупна діяльність у межах конкретної держави організацій (структур), зайнятих виробництвом та комерційною реалізацією наукових знань і технологій [3, с. 106].

Основними елементами національної інноваційної системи є такі підсистеми (рис. 1): сфера НДДКР; освіта і професійна підготовка; інноваційна інфраструктура; корпорації та малий бізнес (виготовлення продукції та послуг); інституції правового, соціального та фінансового характеру; регіональні інноваційні системи; індустріальні кластери [2, с. 679].

Важливу роль у функціонуванні інноваційної системи відіграє інфраструктура. Отже, інноваційна інфраструктура є базовою складовою інноваційної економіки, інноваційного потенціалу суспільства. Вона є також основним інструментом і механізмом інноваційної економіки, що здатний підняти економіку країни на високий рівень розвитку.

Інноваційна інфраструктура — це весь спектр державних і приватних структур, що забезпечують розвиток і підтримку всіх стадій інноваційного процесу. До них належать [4]:

- 1) виробничо-технологічні структури (технопарки, інноваційно-технологічні центри та бізнес-інкубатори);
- 2) об'єкти інформаційної системи (аналітичні, статистичні центри, інформаційні бази та мережі);
- 3) заклади з підготовки та перепідготовки кадрів у галузі технологічного менеджменту;
- 4) фінансові структури (фонди бюджетні, позабюджетні, венчурні, страхові);
- 5) система експертизи (центри, спроможні зробити експертні висновки для виробників, інвесторів, страхових служб тощо);
- 6) об'єкти патентування, ліцензування й консалтингу;
- 7) система сертифікації, стандартизації та акредитації.

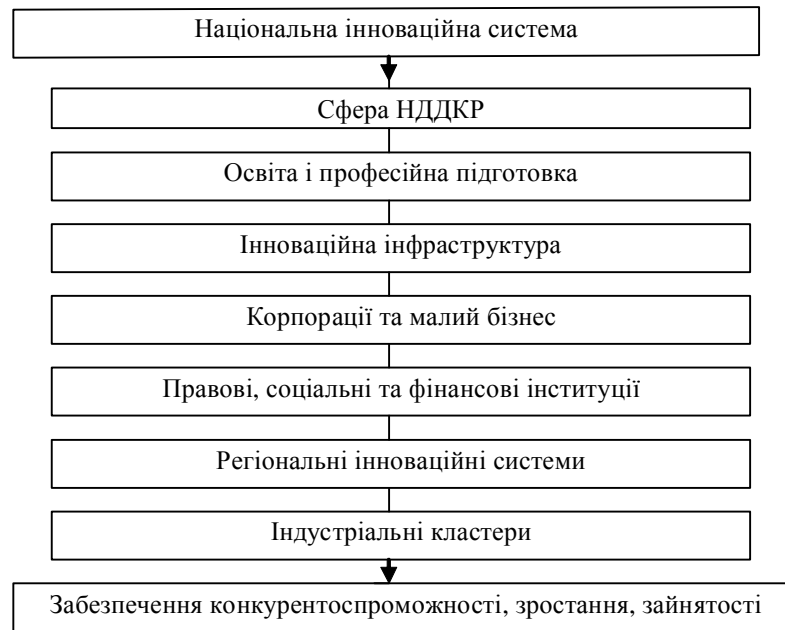

Рис. 1. Елементи національної інноваційної системи

Усі об'єкти інноваційної інфраструктури повинні працювати узгоджено, не створюючи перешкод протягом усього циклу інноваційного процесу: від проведення наукових досліджень і розроблень до створення, освоєння виробництва та виведення на ринок нової наукомісткої продукції. Процес створення інноваційної інфраструктури тривалий. У таких країнах, як США, Німеччина, Японія він тривав упродовж 10-15 років.

Ознаками інноваційної інфраструктури є:

- 1) поширення її в усіх регіонах у вигляді інноваційно-технологічних центрів або інжинірингових фірм, які можуть вирішувати завдання функціонально повного інноваційного циклу зі здачею об'єкта інноваційної діяльності «під ключ»;
- 2) універсальність, що дає можливість забезпечити реалізацію інноваційного проекту в будь-якій галузі виробництва або обслуговування;
- 3) професіоналізм, що ґрунтується на якісному обслуговуванні замовника або споживача;
- 4) конструктивність, що забезпечується орієнтацією на кінцевий результат;
- 5) високий рівень науково-технічного потенціалу;
- 6) кадрова забезпеченість, насамперед керівниками інноваційних проектів і можливість постійного оновлення персоналу інноваційної інфраструктури;
- 7) фінансова забезпеченість;
- 8) високий рівень інструментальних засобів, що сприяють прискоренню отримання кінцевого результату;
- 9) гнучкість, що забезпечує пристосування інноваційної інфраструктури до вимог ринку та зовнішньої кон'юнктури.

Україна має певні передумови для швидкого створення та успішного розвитку мережі інноваційної інфраструктури нового типу: високий освітній та інтелектуальний рівень населення; розробка програмного забезпечення, інтернет, системний аналіз, консалтинг; достатню кількість кваліфікованої робочої сили; велику кількість незадіяних «проривних» технологій, що перебувають у стадії готовності до впровадження; кілька великих і малих індустріальних регіонів із розвинутою виробничою інфраструктурою; значну мережу потужних наукових установ та освітніх закладів; широке розуміння суспільством ролі науки, технології і творчої особистості щодо виживання України та її перспектив на майбутнє.

Згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» інноваційна інфраструктура є сукупністю підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо) [5].

Інноваційна інфраструктура як фактор ...

Основними елементами інноваційної інфраструктури є державні інноваційні фінансово-кредитні установи, венчурні компанії та фонди, зони інтенсивного науково-технічного розвитку (технополіси), технологічні парки (технопарки), інноваційні центри (технологічні, регіональні, галузеві), інкубатори (інноваційні, технологічні, інноваційного бізнесу), консалтингові (консультаційні) фірми та ін (рис. 2).

Кожна з цих підсистем інноваційної інфраструктури має власні механізми реалізації своїх функцій і відповідні організаційні структури у вигляді спеціалізованих інноваційних підприємств, закладів чи організацій, які забезпечують функціонування заданих механізмів.

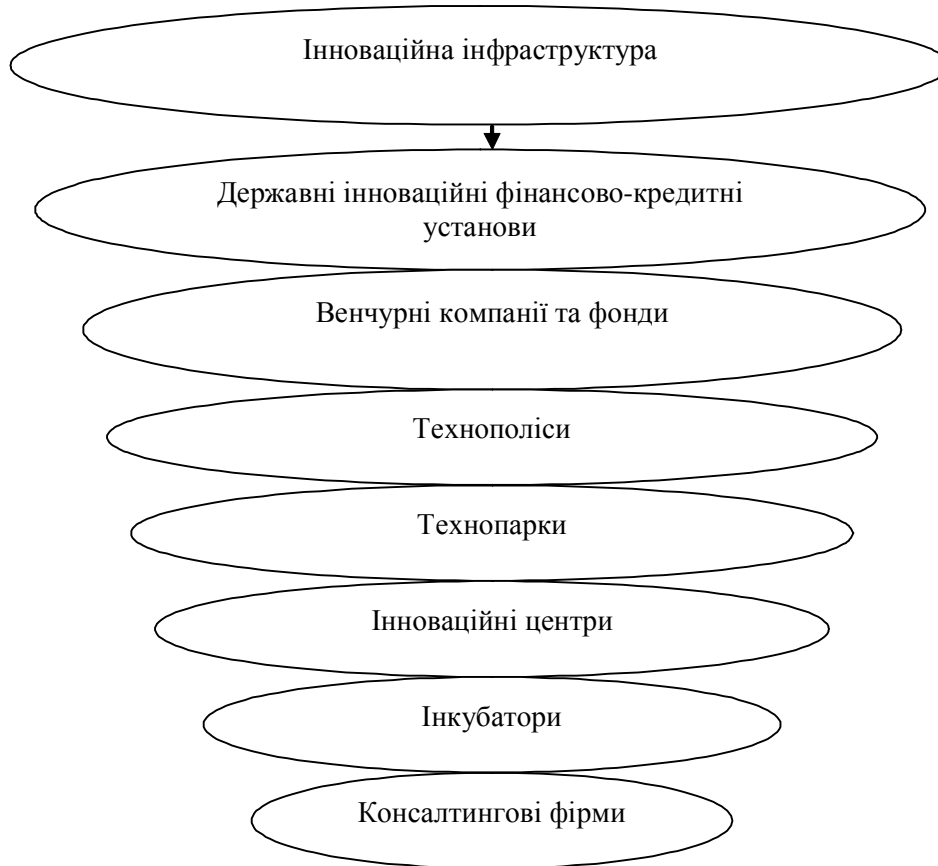

Рис. 2. Основні підсистеми інноваційної інфраструктури

Світова практика напрацювала численні механізми створення і функціонування виробничо-фінансових формувань для розвитку інноваційного потенціалу, серед яких:

– *бізнес-інкубатори* – структури, що надають допомогу новим компаніям на етапі їх організації та становлення, їх діяльність спрямована на стимулювання розвитку місцевої і регіональної економіки та створенні робочих місць;

– *наукові, дослідні, технологічні парки* створюють умови, які б дозволяли підприємствам у більш стислі терміни і з меншими витратами проходити всі стадії циклу просування наукових знань у матеріальну сферу, сприяння трансферу технологій; у технопарках поєднуються інтереси розробників і споживачів наукових досягнень;

– *промислові парки* створюються для забезпечення динамічного підходу до вирішення проблем регіонального економічного розвитку з урахуванням інтересів місцевих органів влади і стратегій розвитку регіону;

– *зони експортної переробки* створюються для найповнішої реалізації експортного потенціалу та залучення прямих іноземних інвестицій;

– до складу *регіональних інноваційних мереж* входять підприємства (промислові фірми), дослідні центри, органи державного управління, фінансові установи, виробники і споживачі, пов'язані технологічним ланцюжком створення, виробництва та використання інновацій;

– *технополіси* – це територіальні утворення міського типу з розвиненою інфраструктурою сфери

обслуговування, орієнтовані на створення та комерційне освоєння результатів фундаментальних і науково-прикладних досліджень, підтримку малих науково-дослідних та дослідно-виробничих підприємств у сфері високих технологій.

Інноваційні фірми становлять основу *технологічних* (науково-технічних) *парків*. Науково-технічний парк – це технологічний центр, організований на спеціально відведених і підготовлених територіях, на яких розміщено пов'язані центральними пунктами технологічного обслуговування науково-дослідні інститути, лабораторії, експериментальні центри та невелику кількість підприємств з передовою технологією, що виконують замовлення, пов'язані зі створенням та освоєнням нових розробок.

Залежно від специфіки виконуваних робіт технопарки у зарубіжній економічній літературі прийнято розподіляти на види [3, с.110]:

– дослідно-конструкторські, що створюються з метою використання прикладних науково-дослідних робіт і проектування нових виробів, але серійне виробництво яких потім налагоджується поза межами таких парків;

– промислові – базуються на раціональному використанні виробничого потенціалу та об'єктів інфраструктури;

– грюндерські – надають «стартову» допомогу широким спектром послуг щодо управління процесами становлення малих і середніх за розмірами фірм;

– технологічні – спеціалізуються на впровадженні у виробництво нових технологій.

Для американської моделі технопарку характерно, що ініціатива їх створення належала університетам і приватним фірмам, а вже потім, оцінивши їх переваги, держава розробила пакет програм для їх підтримки.

Законом України від 12 січня 2006 року «Про внесення змін до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» визначаються правові та економічні засади запровадження та функціонування спеціального режиму інноваційної діяльності для таких технологічних парків, як [6]: «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка» (м. Київ), «Інститут електрозварювання імені Є.О. Патона» (м. Київ), «Інститут монокристалів» (м. Харків), «Вуглемаш» (м. Донецьк), «Інститут технічної теплофізики» (м. Київ), «Інтелектуальні інформаційні технології» (м. Київ), «Укрінфотех» (м. Київ), «Агротехнопарк» (м. Київ), «Еко-Україна» (м. Донецьк), «Наукові і навчальні прилади» (м. Суми), «Текстиль» (м. Херсон), «Ресурси Донбасу» (м. Донецьк), «Український мікробіологічний центр синтезу та новітніх технологій» (м. Одеса), «Яворів» (Львівська область), «Машинобудівні технології» (м. Дніпропетровськ).

Одним із важливих механізмів, що забезпечує інноваційні процеси ресурсами, є венчурне фінансування. Зарубіжний досвід господарювання показує, що в країнах з розвиненими ринковими відносинами венчурне підприємництво відіграє активну роль у задоволенні потреб основної маси населення в новій продукції, підвищенні науково-технічного рівня виробництва, створює конкурентне середовище в сфері науки і наукового обслуговування. Розвиток венчурного бізнесу впливає на динамічність всього господарського комплексу й сприяє оздоровленню економіки країни.

Венчурні фонди заробляють свої прибутки інакше, ніж, скажімо, банки. Підприємцям вони надають кошти на безвідсотковій основі, а в обмін отримують цінні папери, що підтверджують право на участь у бізнесі і розподілі прибутків. Здебільшого венчурні фонди не купують акції на вторинному ринку, а є фондами прямих інвестицій. Отже, венчурних інвесторів цікавить приріст ціни придбаних цінних паперів.

В Україні й досі наукомісткі виробництва, технологічне оновлення, вчасне впровадження наукових відкриттів, бюджетне фінансування академічної науки залишаються найпекучішими проблемами. Саме ці проблеми змусили науковців шукати нових форм організації та фінансування НДДКР, які відповідали б новим економічним умовам. Такою формою можна вважати технопарки.

Процес створення технопарків та інкубаторів інноваційного бізнесу, інноваційних центрів і структур інших типів, незважаючи на доволі потужний науковий і промисловий потенціал, перспективність і можливості розвитку у багатьох регіонах України, перебуває на початковій стадії. Він є несистемним, епізодичним. Немає державної довгострокової програми розвитку. Активізація цього процесу значною мірою залежить від ініціативи органів місцевої влади, окремих інституцій і підприємств.

Основними ознаками технопарків, поряд із створенням і продажем високотехнологічної наукомісткої продукції, є:

– їхня регіональна незалежність;

– спільне використання їх складовими земельної ділянки та інфраструктури та обов'язкове функціонування в їх межах інкубатора інноваційного бізнесу.

Створені нині на базі окремих академічних науково-технологічних комплексів України технопарки відповідають лише першій ознаці, в них не передбачено «виращування» малих інноваційних підприємств у бізнес-інкубаторах.

У зв'язку з тим, що такі технопарки організуються як група установ, підприємств, що діє на підставі договору без створення єдиної юридичної особи, вони майже не відрізняються від академічних науково-технологічних комплексів. Це спричинює певні неузгодження в реалізації інноваційних проектів технологічного парку.

Під час створення технологічних і наукових парків постають такі проблеми: відсутність належної законодавчої та нормативно-правової бази; брак механізмів фінансово-кредитної, податкової та організаційної підтримки з боку державних структур (за винятком трьох академічних технопарків); брак відповідного методичного забезпечення.

Важливим напрямом формування стійкої конкурентоспроможності є розвиток промислових кластерів.

Промислові кластери – мережа незалежних виробничих і сервісних фірм, технології та «ноу-хау», які пов'язують ринкові інституції споживачів, взаємодіють у межах єдиного ланцюга створення вартості.

Кластерний підхід до аналізу структури економіки Фінляндії вперше було використано для розроблення промислової політики в 1991-1993 рр. Висновки щодо розвитку кластерів ґрунтувалися на праці М. Портера «Конкурентні переваги націй», і такий підхід до розуміння мікро- та мезоекономічних процесів став аналітичним інструментом для побудови національної інноваційної системи з урахуванням кластерної природи конкурентоспроможних виробництв.

Організаційно-фінансова інфраструктура інноваційної діяльності в Україні повинна сприяти злагодженій дії ланцюжка: «наука – технологія – виробництво – ринок». До організаційно-фінансового аспекту також слід віднести «бюджет інноваційного розвитку» [7]. Такий ресурс має надаватися підприємствам для проведення інноваційного оновлення виробництва через встановлення нормативів прискореної амортизації, пільгового оподаткування, надання «податкових канікул», інвестиційного кредиту, встановлення спеціального правового режиму пільгового оподаткування інноваційної продукції, виготовленої за інноваційними проектами, які мають державну підтримку. Досягти цього без використання індустрії венчурного бізнесу, тобто без створення приватних інвестиційних компаній, діяльність яких підтримується державними і суспільними фондами, є вкрай ускладненим.

Для того, щоб економіка мала право називатися інноваційною, частка венчурних інвестицій у високотехнологічне виробництво повинна досягти 70% від загального обсягу вкладень капіталу в цю сферу виробництва. Саме орієнтація на венчурне фінансування в найбільшій мірі сприяє скороченню робочих місць у великих промислових компаніях, диверсифікованості останніх і рівнобіжне утворення дрібних і середніх самостійних компаній, які виходять на ринок нових технологій для виробництва конкурентоспроможної продукції. Тим самим прискорюється і самоорганізується процес реструктуризації економіки, в результаті якого утворюється значна кількість робочих місць.

На початковому етапі формування організаційно-фінансової інфраструктури інноваційної діяльності особливе значення набуває участь держави у створенні фондів початкового фінансування інноваційної діяльності, розвиток грантової системи комерціалізації результатів наукових досліджень. Важливим елементом формування індустрії венчурного бізнесу є технопарки та інноваційні бізнес-інкубатори.

Рівень продуктивності інноваційної діяльності визначається системою факторів, серед яких стан загальної інноваційної інфраструктури в країні: сукупність фінансових та інтелектуальних ресурсів у сфері НДДКР, інноваційна політика держави та рівень технологічного розвитку економіки.

Комплексне дослідження інноваційної спроможності здійснюється організаціями, які складають міжнародні рейтинги конкурентоспроможності країн. Оцінці підлягають фінансові ресурси, спрямовані в сферу НДДКР, якість людських ресурсів, стан ринків високотехнологічної продукції та послуг, законодавче регулювання інноваційної сфери.

Згідно з рейтингом країн, за рівнем інноваційної спроможності [9] технологічними лідерами є США, Швеція, Японія, Фінляндія, Швейцарія, Данія, Канада, Німеччина, Ізраїль, Норвегія, Ісландія, Нідерланди, Австралія.

Найбільш всеохоплюючим показником конкурентоспроможності є глобальний індекс Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ). На одну третину він складається зі статистичних даних, на дві третини – з експертних оцінок, для одержання яких було опитано 11 тис. топ-менеджерів компаній, які працюють у 125 країнах. Анкета опитування розроблена з урахуванням широкого діапазону факторів, які впливають на діловий клімат в економіці і мають критичне значення для економічного зростання. Основний результат дослідження – Швейцарія, Фінляндія та Швеція мають найбільш

Інституційне забезпечення економічного зростання

конкурентоспроможні економіки у світі. Данія, Сінгапур, США, Японія, Німеччина, Нідерланди та Великобританія завершують першу десятку [10, с.173].

Таблиця 1

Глобальний індекс конкурентоспроможності (GCI)

Країна/економіка	Рейтинг, 2006р.	Бали, 2006р.	Рейтинг, 2005р.	Зміна рейтингу в 2006 р.
Швейцарія	1	5,81	4	3
Фінляндія	2	5,76	2	0
Швеція	3	5,74	7	4
Данія	4	5,70	3	-1
Сінгапур	5	5,63	5	0
США	6	5,61	1	-5
Японія	7	5,60	10	3
Німеччина	8	5,58	6	-2
Нідерланди	9	5,56	11	2
Великобританія	10	5,54	9	-1
Гонконг	11	5,46	14	3
Норвегія	12	5,42	17	5
Тайвань	13	5,41	8	-5
Ісландія	14	5,40	16	2
Ізраїль	15	5,38	23	8
Канада	16	5,37	13	-3
Австрія	17	5,32	15	-2
Франція	18	5,31	12	-6
Австралія	19	5,29	18	-1
Бельгія	20	5,27	20	0
Росія	62	4,08	53	-9
Україна	78	3,89	68	-10

Україна показала ознаки зниження конкурентоспроможності за 2006 рік, опустившись з 68 на 78 місце. На думку експертів ВЕФ, для підтримки такої ситуації, а в перспективі і підвищення рейтингу конкурентоспроможності з-поміж країн світу, необхідно вдатись до жорсткішої політики щодо підвищення рівня ефективності державних фінансів, сповільнення інфляції та вдосконалення інфраструктури країни. Ще важливіше впровадити низку реформ для поліпшення економіко-правового середовища та інвестиційного клімату. Країна покращила свої показники стосовно потенціалу людського капіталу, але цього недостатньо, щоб вплинути на рівень конкурентоспроможності в цілому (табл. 1).

В Україні проголошено курс на інвестиційно-інноваційний розвиток держави, коли роль головного джерела стійкого економічного зростання відіграють наукові знання та їхнє комерційне застосування, але не визначено законодавчих засад розвитку НІС, не конкретизована її структура.

Стимування інноваційного розвитку в Україні визначається дефіцитом фінансових ресурсів, падінням платоспроможного попиту на науково-технічну продукцію з боку держави і підприємницького сектора, погіршенням якісних характеристик наукових кадрів і матеріально-технічної бази досліджень.

Незважаючи на деякі успіхи в стабілізації макроекономічних показників, не вдається домогтися відчутних результатів в створенні сприятливих умов для інноваційної діяльності вітчизняних виробників, що зокрема відбивається на показниках експорту інноваційної продукції. Майже кожне третє інноваційне підприємство в 2007 році поставляло свою продукцію на експорт. Її обсяг склав 14,7 млрд. грн., або 36,5% реалізованої інноваційної продукції, у тому числі в країни СНД – 7,3 млрд. грн. (або 18,2%) [7]. Інноваційна сфера нашої країни і досі не стала по-справжньому привабливою для вітчизняних та іноземних інвесторів. Значною мірою такий результат пов'язаний з обмеженими можливостями держави в спрямуванні фінансових потоків в інноваційний розвиток економіки і недостатнім державним стимулюванням інноваційної діяльності.

Література

1. www.niss.gov.ua/
2. *Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. – Т. 1 / Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, Л.Л. Антонюк та ін.; За заг. ред. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2006. – 816 с.*
3. *Кузнєцова А.Я. Фінансові механізми стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності: Л: ЛБІНБУ, 2004 – 280 с.*
4. www.slv.com.ua/
5. *Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.02 №40-IV.*
6. *Закон України від 12 січня 2006 року «Про внесення змін до Закону України “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків”.*
7. www.in.gov.ua/
8. *Проект розпорядження Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи та затвердження плану заходів щодо її реалізації.*
9. *World Economic Forum /Основні положення Звіту про Конкурентоспроможність України 2008 / Назустріч економічному зростанню та процвітанню.*
10. *Швиданенко О.А. Глобальна конкурентоспроможність: теоретичні та прикладні аспекти: Монографія – К.: КНЕУ, 2007, 312 с.*